

Pri Madridu največja bitka v državljanski vojni 400 ton streliva je padlo na postojanke pri Brunete

Madrid, 20. jul. Uradno poročilo rdeče obrambe pravi, da traja nacionalistični pritisk dalje. Dosedaj se nacionalistom ni posrečilo potisniti naše čete nazaj na nobenem odseku te fronte. Na aragonski fronti smo morali prepustiti nasprotniku vas Bronchales. Pri Oviedu smo zasedli postojanko Majon, ki nam daje sedaj možnost, da obvladamo hrib Somiedo. Na madridski fronti pa so republikanske

Navzlic skoraj enoletnemu prizadevanju, da bi postala španska državljanska vojna omejena na španski polotok brez vmešavanja tujih držav, se je Evropa nenadoma znašla pred veliko nevarnostjo, da so se številne tuje države resno zapletle v španske dogodke. S tega mesta moram poudariti, je dejal Eden, da smo se največjim nevarnostim mogli izogniti v glavnem zaradi pobude, ki jo je dal bivši francoski ministrijski predsednik Blum, ko je predlagal mednarodno nadzorstvo v Španiji. To nam je dalo zadostnega oddiha, da smo iskali potrebnih izhodov in končno španski problem postavili na tir, ki, upamo, vodi do sporazuma in do miru. Velika Britanija bo nadaljevala s to politiko in bo svoje doprinesla, da pride čim prej do pomiritev. Treba pa je nedvoumno naglasiti, da je Anglija bila, je še in ostane pripravljena, z vsem poudarkom in z vsemi razpoložljivi bojnimi sredstvi ščititi svoje pravice, a da je istotako pripravljena za prijateljsko sodelovanje z drugimi državami, ki imajo interese na istem področju kakor ona in ki jih Velika Britanija ne zanika.

S kongresa Združenja jugoslovanskih železnice in brodarjev iz Splita prispe danes ob 3 popoldne 13-člansko zastopstvo Bolgarov pod vodstvom g. Tintarova na obisk v Slovenijo. Zastopstvo spremlja tudi g. inž. Stanislav Roglič iz Ljubljane.

A black and white portrait of a middle-aged man with short, dark hair, wearing a dark suit, white shirt, and patterned tie. He is looking slightly to the right of the camera with a serious expression. The background is a light, textured gray.

Marconi se je rodil 25. aprila 1874 v Griffone pri Bologni. Njegovo ime je neločljivo povezano z razvojem in zmago radijske tehnike. Leta 1896 se je prejel za svoje delo Nobelovo nagrado. Pozneje se je naselil v Angliji, kjer je ustanovil telegrafsko družbo. Leta 1918 je bil imenovan za senatorja, zadnja leta pa je bil predsednik italijanske akademije. Po vojni se je najprej bavil z uvedbo brezžičnih oddaj na kratke valove. Na svoji jahti »Elektra« je preizkušal svoje izume. Njegovo ime je spet zaslovelo, ko je pred leti s svoje jahte prizidal na svetovni razstavi v Melbourneju v Avstraliji vse luči in s temi tako rekoč razstavo otvoril. Marconi je zgradil tudi posebno radijsko oddajno postajo za Vatikansko drzavo.

Na kongresu svetovnih cerkva je bilo včeraj sklenjeno, da pošljejo poslanico s kongresa nemški evangelijski cerkvi. To poslanico bo nesla v Nemčijo iz Oxforda posebna delegacija in jo tam izročila predstavnikom nemške evangelijske cerkve.

Ob priliki sestanka nemških in avstrijskih bojnikov v Wellsu v gornji Avstriji, na katerem je bil navzoč tudi nemški veleposlanik von Ribbentrop, je prišlo do neredov. Več oseb je bilo aretiranih.

Predstavniki italijanske in nemške industrije so se sestali v Benetkah. Nemško delegacijo vodi dr. Trendelenburg, italijansko pa predsednik fašistovske industrijske korporacije,

Umetno srce - prva „zmaga nad smrtjo“

Ze precej pozno zvečer je bilo, ko je zabrnelo nad bretonskim otokom St. Gildas letalo. Napravilo je nekaj lokov, vedno nižje in nižje k zemlji, in že je pristalo. Iz njega je stopil sam polkovnik Lindberg. Nihče ni prišel, da bi ga sprejel, saj je ta otok čisto neobljuden, le samotna hiša stoji tam, ki je zaradi nje menda postal otok St. Gildas slaven. To je hiša dr. Carrela. Doktor Carrel se bavi z mislijo, kako bi se izpopolnil izum umetnega srca. Tu na tem otoku je menda že našel dovolj miru za svoja tovrstna preiščevanja. Za svojega pomagača si je izbral polkovnika Lindberga. In omenjenega večera se je pripeljal ta znameniti letalec na obisk k dr. Carrelu. Ko se je počasi bližal malemu gozdiču, je med drevjem že zapazil malo hišico, ki si jo je Carrel izbral za svoje novo bivališče in za svojo delavnico. Tu stanuje obenem s svojo ženo in dvema ali tremi delavci, ki mu pomagajo pri njegovem znanstvenem delu.

Šest let je že od tega, kar delata skupaj dr. Carrel in polkovnik Lindberg. Vse, kar sta novega odkrila, je ostalo do nedavnega v največji tajnosti, saj razen Lindberga pač tudi nihče ni imel niti prilike, da bi povedal svetu, kaj se dogaja na tem pustem otoku. Toda nekoč je dr. Carrel napisal neko razpravo, v kateri govori o umetnem srcu na podlagi svojih ugotovitev. V tej zvezi je omenil tudi letalca Lindberga. Ves svet, vsaj zdravniški, je postal pozoren. Vse je skoraj govorilo samo o tem. Saj to tudi ne bi bila tako majhna stvar, če se komu posreči ustvariti umetno srce, ki bi delovalo prav tako kakor pravo. Desetletja so se zdravniki že ukvarjali s takšno mislijo,

pa do zadovoljivega uspeha ni nihče prišel. Pravijo sicer, da se je nekaterim posrečilo, da so na mehaničen način povzročili kroženje krvi po žilavskem telesu. Toda že po kratkem času se je to kroženje samo od sebe ustavilo. Carrelu se je sedaj posrečilo obenem s polkovnikom Lindbergom izumiti neko pripravo, s pomočjo katere je mogoče spet oživiti mrtve živali za dalj časa. Ta priprava je umetno srce in je sestavljena iz jekla, niklja in gumijastih cevi.

To je prav za prav izum polkovnika Lindberga, kajti drugače ne bi dr. Carrel napisal o njem takole: »Morda se bo kmalu pozabilo, da je bil Lindbergh prvi, ki je preletel Atlantski ocean. Morda. Toda nikdar ne bo pozabljen njegov izum umetnega srca.«

Ta priprava je seveda že gofova. Sedaj je razstavljena na mednarodni razstavi v Parizu. Z njo tudi delajo na razstavi poizkuse. Da je na vsak način nekaj posebnega, kaže poizkus, ko so s pripravo spet obudili v življenje žival, ki je bila že šest mesecev mrtva. Priprava spravi v delovanje tudi pljuča. Žival živi seveda toliko časa, dokler ji to umetno srce poganja po žilah krvi. Na vsak način bi skoraj lahko rekli, da je prva »zmaga nad smrtjo« izvojevana.

Glas v oblakih - zanesljivi vodnik letalcev

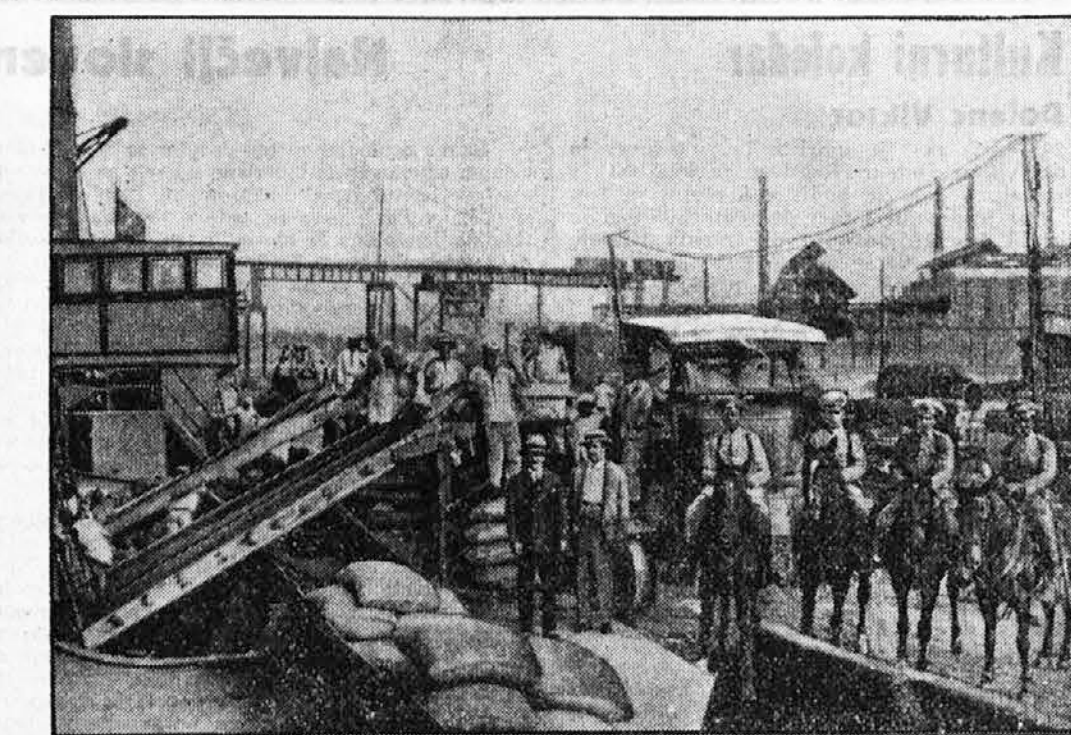
Zadnji res nenavaden polet ruskih letalcev čez severni tečaj v Ameriko je pravičljivo časopisje vsega sveta ne samo zaradi nenavadne smeri, pač pa tudi zaradi neverjetne nepretrgane dolžine, s katero so postavili nov svetovni rekord. Danes so ruski junaki zraka središče svetovnega zanimanja, toda gotovo ne bo trajalo posebno dolgo, ko bodo nove izpolnitve letalskega njihovega slavo zatemnile. Saj je šele deset let tega, kar je veljal za največjega junaka letalec Lindbergh, ker je preletel Atlantik. Komu se pa tak polet danes zdi še nezanesljivo junaštvo?

Časopisje je omenjalo tudi to, da bi se ruskim letalcem nikdar ne posrečilo izvesti njihovega drznega načrta, če jih ne bi ekolozi oblake in nepregledne zračne pustanje vodili radio. Ali ni to največje čudo današnjega napredka in znanosti? Sedeti po različnih delih zemlje in kazati pot zračnim potnikom, ki so tisoče in tisoče kilometrov daleč od svojih vodnikov, jim točno povedati vsako minuto, kje letijo, kakšna ovira jim zapira pot, kako visoko naj se dvignejo, da bodo na varnem itd.?

Vse velike letalske postaje imajo posebne

orientacijske strokovnjake

ki noč in dan sede pred velikim zemljevidi, pose-

Trinajst milijonov vreč kave je v Braziliji ostalo v zalogi še iz lanskega leta. Da ne bi zaradi tega cena temu pridelku preveč padla, bodo precej te kave sedaj zmetali v morje.

Poroka med padanjem z letala

Spričo tolikšne izvirnosti, ki je doma, če drugod ne, pa vsaj v Ameriki, si je res prav težko izmisliti še kaj, kar bi veljalo za posebnost, predvsem pa še, kadar gre za način, kako stopajo ljudje, ki nočejo biti čisto navadni zemljani, v zakon. Vse se je že dogodilo, tudi to, da sta se dva poročila v vodi, visoko v zraku v letalu, ali pa kje v večnem ledu. Vendar pa se je še našel človek, ki je hotel vse vrste rekordov pobiti. To je bil pilot Dennis, ki menda drugače ni mogel postati slaven, kakor da se spravi na tovrstne rekorde. Vzel je v letalo s seboj svojo izvoljenko in duhovnika, ki naj bi ju poročil. Ko so plavali: že v višini kakih tisoč metrov, so se vsi trije hkrati spustili s padali z letala. »Med potjo« na zemljo naj bi se opravila poroka. Toda sreča jima ni hotela biti mila. Pihal je premočen veter, da bi se mogli vsi trije lepo mirno skupaj spuščati proti zemlji. Tako jih je raztepljo po zraku, da so padli na tla približno za cel kilometer drug od drugega narazen. Na takšno razdaljo pa je poročni obred res malo težko opraviti. Dennisu se sicer ni posrečilo, da bi potokel dosedanj rekord v izvirnosti glede kraja poroke, vendar pa že sama njegova zamisel ni dosti manj vredna, če se sme pri tem sploh govoriti o kakšni vrednosti.

Janimi z raznimi kolobarčki, podobnimi točno izdelanim busolam ter s številnimi zastavicami, ki nosijo znake vseh letal v prometu te ali one družbe. Kratkovalna radiopostaja letališča jim pove, kdaj je kako letalo odletelo iz tega in tega letališča in kam je namenjeno. Strokovnjaki postavijo novo zastavico z znakom letalega letala na zemljevid in z ustalimi vrednostmi njegovega poleta. Ko letalo dosepe do cilja, zastavico odstranijo. Kakor hitro pa kak letalec nekje iz oblakov ali megle poroča, da se je izgubil, mu s pomočjo podatkov njegovih naprav in raznih vrvic in merjenj na zemljevidu točno povedo, kje je in kakšne nevarnosti mu pretijo, če se ne dvigne na tako in tako višino.

Radio tudi preprečuje nesreče pristajanja v megli. Če pride nad letališče več letal, pa ne vidijo drug drugega, ne pristajališča, dobe zopet točna navodila, kako visoko naj vsak posameznik kroži in počaka, da se vsi lepo razvrstijo.

V Ameriki ima skoro vsako važnejše letališče nekeke

radijske svetilnike

ki nepretrgoma in avtomatično mečejo okoli sebe zvočne žarke. Kakor hitro pride letalec v tak žarek, mora rabiti samo svoja ušesa, pa naj bo noč še temnejša, megla še neprodrenejša, ti glasovi ga bodo spravili varno na zemljo. Če namreč samo nekoliko krene s poti, se glasovni znaki takoj zmanjšajo samo na polovico. Kajti zvočni žarki so sestavljeni iz dveh glasov, ki se tako dobro ujemajo, da če letalec leti lepo sredi njih, sredi zvočne ceste, sliši prijetno nepretrgano brnenje; če pa krene na levo ali desno, zasliši samo ta-ta-ta prvega glasu ali te-tete drugega. Če je na isti poti več letal, zopet vsako dobi navedbo višine, v kateri naj počaka.

Zračne poti so tako točno zaščitane in tako dobro ograjene z radijskim plotom, da lahko po njih letala popolnoma brez nevarnosti letajo v največji megli med množico tovarniških dimnikov.

Najčudovitejši je morda radijski zaviti zvočni žarek, kar se zdi skoro neverjetno. Kako je vendar mogoče dati glasu kako obliko? Kako preprečiti, da glas ne leti naravnost in na vse strani, ampak v določeni smeri in v določeni obliki, v obliki polžastih stopnic, ki so tako imenitno speljane, da po njih zdrži letalo tako varno na zemljo, kakor sani po lepem sankališču! Letalec se lahko slepo prepusti glasovnim znakom, ki mu neprestano brne po ušesih, ki se takoj spremenijo, če gre prestmo ali prepoložno in ga v natančno pravilnem kotu speljejo na zemljo.

Najnovejšo izpopolnitev letalstva

poskušajo zdaj v Ameriki, ki bo odstranila še zadnjo možnost, ki so jo do zdaj morda še prezrli, trenenje dveh letal ali letala ob kako drugo oviro

v megli. Vsa priprava je podobna oni za televizijo, samo nekoliko manjša je. Ob slabem vremenu letalec prižge luč, ki meče majhno svetlobno pego v sredino plošče iz slepega stekla. Dokler ni nobene nevarnosti, ostane pega nepremično v sredini, kakor hitro pa se pojavi kje v zraku kakšna nevarnost, pega oživi, se premika po plošči sem in tja in tudi pokaže smer, iz katere nevarnost preži.

Morda nobena tehnična naprava ni doživela tolikega napredka v tako kratkem času kot letalstvo. Orville Wright, ki se je prvi dvignil v zrak z letalom, čeprav le za nekaj sekund in v dolžino nekaj sto metrov, še sedaj živi. Komaj polovico povprečne življenjske dobe človeka je od tega, kar se je, ležeč na trebuhu in krčevito se držeč za ogrado svojega strašila, malce potegnil po zraku, pa imamo danes že prave leteče salone, kjer udobno sediš na razkošnem naslanjaču, kadliš, bereš, se mirno pogovarjaš, ko te mogočen motor nosi z brzino 200 do 300 km na uro.

Kmalu se bo morda začelo letalskim družbam še zdeti, da so njihovi pilotje nepotrebna, predraga navlaka, da znajo letala že sama letati, da ni treba zanje plačevati nobenih dragih krmarjev več. Saj imajo že vse pripravljeno za izdelovanje letal, ki bodo letela lahko brez posadke. Poskusi v Nemčiji, na Dunaju in Angliji so pokazali popolno varnost spuščanja, kroženja in pristajanja letal, ki so jih vodili izključno le radijski nalovi.

Poslopja iz kislin

Moderne prometne razmere povzročajo, da temelji važnih zgodovinskih stavb dobe razpoke in se začno rušiti. Nekdaj bi take stavbe morali enostavno podreti, danes pa jim je kemija prinesla rešitev.

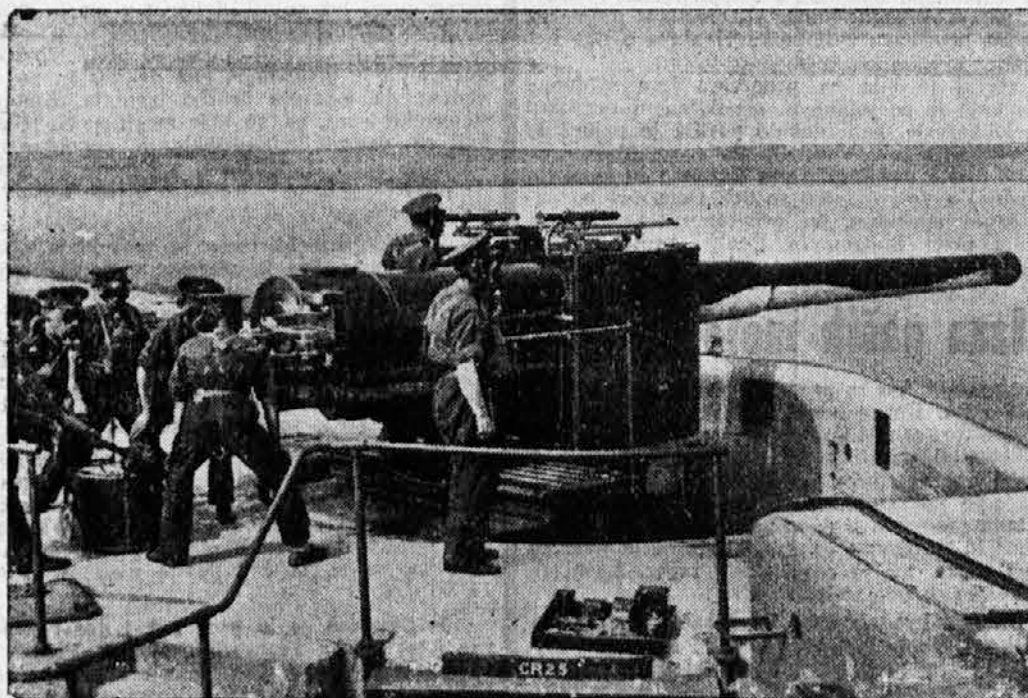
Kakor se je zdravniški vedi s svojimi odkritji posrečilo podaljšati življenje ljudi z raznimi injekcijami, tako so gradbeni kemiki iznašli tudi uspešne injekcije za podaljšanje življenja - zgradb. Posebne kemične snovi vbrizgajo v razpoke, ki dajo stavbam nekdanjo prvotno trdnost in večjo prožnost proti številnemu in neprestanemu tresenju, s katerim jih nadlegujejo razna težka vozila.

Prva injekcija silicijeve kisline prežene najprej vso vlago in prevleče temelj in zemljo okrog njega s tanko plastjo. Druga snov neke kemične soli pa se združi s prvo nekako želatino, ki se strdi in zveže zemljo z zidnimi temelji z neverjetno odpornostjo, katere tudi nobene vremenske sile ne morejo razrahljati.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Sreda, 21. julija: 12 Izlet v tuje kraje (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13.00 spored, obvestila — 13.15 Lahka solistična glasba (plošče) — 14.00 Vreme, borza — 19.00 Vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura: Mojster Matej Hubad (Slavko Ostere) Ljubljana — 19.50 Sahovski kotiček — 20.00 Havaške kitare pojo (plošče) — 20.30 Mladinska ura: Ribe in njih čutila (G. Alojzij Sulraj) — 20.30 Vodopivec: Sreč in donar — sprevigra (mek. zbor z Ježico — 21.30 Ploščo 22.00 Vreme, poročila, spored — 22.15 Pevski sekstei »Mladost«.

Angleški obrečni top z dolgo cevjo. Pravijo, da je bilo pri zadnjih vajah prav tako, kakor bi šlo za res.

LJUBEZEN, KI UBIJA

Edvard Termond me je poslušal skrajno pozorno. Rahel blisk upanja mu je šinil čez obraz, potem pa je dobil izraz nezaupljivosti. »Povejte svoje pogoje,« je dejal z nizkim, a že pomirjenim glasom.

»Če bi vas bil hotel ubiti,« sem začel, da bi ga prepričal, da imam poštene namene, »bi bili zdaj že mrtvi.« — In dvignil sem samokres.

»Če bi vas pa hotel prijeti, bi se mi ne bilo treba samemu truditi do vas, zadostovala bi dva detektiva, zakaj ne smete pozabiti, da ste ubežnik in da ima pravica še moč nad vami.«

»Prav!« je dejal čisto preprosto.

Potem je nekaj časa preiščeval in dejal po notranjem nagibu, ki je igral v tem najinim razgovoru prav za prav glavno vlogo:

»Torej me ni Jacques prodal?«

»Bili ste mi na razpolago,« sem govoril, »da bi naredil z vami, kar bi hotel. Včeraj, predvčerajšnjim, davi, zdaj to uro... Vidite, da sem moral imeti močan razlog, da tega nisem naredil. In samo od vas zavisi, ali se bo to zgodilo zdaj, ali pa ne.«

»In vi hočete, naj vam verjamem,« je odgovoril in pokazal s prstom na cev mojega samokresa, ki sem ga neprestano držal v roki, a ne več namerjenega nanj. »Ne, ne!« je rekel in dodal z odločnim izrazom, kar je kazalo, da je

bil nekdanji podčastnik: »Na take reči se jaz ne dam izgovoriti.«

»Poslušajte!« sem mu dejal s skrajno nezadovoljnim glasom. »Povedal vam bom ta razlog, ki me je oviral, da vas nisem pobil kakor steklega psa. Nisem hotel, da bi moja mati kdaj vedela ali samo slutila, kakšnega moža je dobila v vašem bratu. Ali zdaj razumete, zakaj sem se odločil, da vas pustim, pojdite, kamor hočete?... Seveda, če boste storili to, kar bom zahteval od vas; zakaj niti misel na mater me ne bo ustavila, če me pritrpite do konca. Vašim ameriškim oblastem, za katerimi se čutite varne, bom samo omenil, da umor iz leta 1864 še ni zastaran. Saj vidite, da ta hip igrate za svojo glavo... Da vam povem v dveh besedah svoj predlog: že dvajset let izvajate na brata močan vpliv, ki je bil za vas zelo koristen... Dobro vem, da ne vzbujate v njem srčnih bratovskih čustev, kajne? Ko ste se vrnili iz Amerike, da bi tukaj igrali nekega Rochdala, vam je moral poslati prej kaka navodila, kaj? Ta pisma ste gotovo shranili, da ste z njimi lahko držali brata v šahu.— Dam vam zanje sto tisoč frankov!«

»Gospod,« mi je odgovoril, in samo po glasu sem spoznal, da se je spet dobil v oblast, »zakaj hočete, da bi jemal tak predlog resno? Recimo, da so bila ta pisma res kdaj pisana in da sem jih spravljal, čemu bi vam jaz izročal tak dokaz, kakor je to? Kdo mi pa jamči, da me ne boste dali prav tako zadaviti, ko boste imeli

pisma v rokah. Ah!« je zavpil in me dobro pogledal v obraz, »saj ne veste ničesar?... To ime... Ta podobnost... Bedak jaz, kako ste me ujeli!«

Divjost mu je spet poškratlila obraz; zaklel je.

»Plačal mi boš to!« je zakričal. In v hipu, ko ga nisem držal pod samokresom, je prevrnil name mizo s tako silo, da bi me bil podrpl po tleh, če ne bi bil skočil nazaj. A že je imel dovolj časa, da se je vrgel name in me zgrabil z rokami.

K sreči mi je izbil iz rok samokres, ko se je zagnal vame, in tako me ni mogla obiti skušnjava, da bi streljal. Začel se je med nama tihi boj, ves čas ni nobeden od naju črnil niti besede.

V prvem zaletu me je bil podrpl po tleh, a jaz sem bil gibčen in vedna nevarnost, v kateri sem mislil, da živim, je v meni razvila vse dušne in telesne sile ter spretnosti.

Čutil sem njegov dih na obrazu, njegovo kožo na svoji, njegove mišice na svojih, čutil sem vonj njegovega telesa. Sovraštvo je večalo moje moči, hkratu pa mi je strah, da bi kdo utegnil slišati ta najin boj, dajal hladnokrvnost in preiščelnost, ki jo je on izgubil.

Po nekaj trenutkih divjega boja je čutil, da mu moči slabe, zato me je ugriznil v ramo tako silno, da sem zbesnel.

Posrečilo se mi je oprostiti eno roko in zgrabil sem ga z njo za grlo, da je pretela nevarnost, da ga bom zadušil. Držal sem ga pod

seboj in z njegovo glavo butal ob tla, kakor da jo hočem razbiti.

Minuto dolgo je ležal, ne da bi se ganil. Mislim sem že, da sem ga ubil.

Pobral sem samokres, ki se je bil zakotalil prav do vrat. Potem sem se vrnil in mu začel močiti čelo z vodo, da bi ga spravil k sebi.

Ko sem se pogledal v zrcalu, sem videl, da imam raztrgan ovratnik na suknjiču, obraz ves izmučen, kravato v cunjah. Začelo me je mrziti, kakor da sem v zrcalu videl prikazen nekega drugega Andréja Cornélija.

Trepetal sem od gnusa nad tem grdim počenjanjem, a tu ni šlo za moje nežne občutke. Tu je šlo za maščevanje.

Moj nasprotnik se je počasi zavedal.

To pot sem pa bil trdno odločen, da vso stvar končam, tako ali tako.

Zavedal sem se, da sem storil prav vse, kar sem mogel, da bi preprečil, da ne bi mati nič izvedela.

Nesrečnež se je napol dvignil in me gledal. Nagnil se je naprej.

Šel sem k njemu in mu nastavljal cev samokresa na čelo.

»Še je čas,« sem dejal, »dajem ti pet minut za premislek, da se odločiš za kupčijo, ki sem ti jo prej predlagal: pisma sem — ti pa dobiš sto tisoč frankov in prostost, če ne, pa kroglo v glavo. Izbiraj.